

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1714

Q. 101. Quid censendum sit de Matrimoniis, quæ in locis acatholicis contrahuntur sine Parocho catholico, vel cum impedimento consanguinitatis aut affinitatis in 3. & 4. gradu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42682

n. 16. excommunicationem latam in Clement. I. De privilegiis contra Sacerdotem regularem ita assistentem, esse convertam in hanc suspensionem. Quod si Parochus ipse non adfuerit, sed alteri commiserit, ut assisteret, in hunc solum assistentem, & non in Parochum directè cadet pœna *Trid.* quia quando pœna fertur in facientem, ordinariè non intelligitur mandans vel consulens, uti habet communis cum *Castrop. Suprà*, d. 1. p. 7. n. 12.

767. Q. 101. Quid censendum sit de Matrimonio, quæ in locis acatholicorum contrahuntur sine Parocho catholicis, vel cum impedimento consanguinitatis aut affinitatis in tertio & quarto gradu. R. Præter illa, quæ habet *Busenb.* n. 512. relatus in fine, notandum est, certum esse, quod decretum *Trid.* circa Matrimonium clandestina non sit promulgatū etiam in *Hybernia* & *Scotia*, quia *Henricus VIII.* defecit à fide anno 1532. sessio autem *Tridentini*, in qua emanavit decretum, habita est anno 1563. Et idem etiam promulgatum non esse in *Suecia*, *Dania*, *Pomerania*, *Prussia*, docent *Neuss.* & *Wex.* apud *Kugler* num. 289. qui dicit promulgatum esse in *Hungaria* & *Silesia*. De *Polonia* passim tenent, quod ibi nunquam fuerit publicatum, aliam opinionem admittunt de quibusdam tantum locis. Idem multi tenent de *Francia*, sed probabilius est ibi promulgatum esse anno 1602. uti ostendunt *Less.* in auct. v. *Sponsalia* cas. 6. *Verjays* in *paristor.* miss. tr. 13. a. 1. *Pignat.* tom. 1. conf. 151. Similiter certum est hoc decretum esse promulgatum in *Hollandia*, *Zelandia*, *Frisia*, & aliis locis confederatis, anno 1565. & 1566. tempore *Margarete Parmensis*, jussu *Philippi II.* *Hispaniarum Regis*, cui adhuc suberant *Provinciae illæ*. Nunc dicitur

tatur an Matrimonia five inter catholicum & acatholicam, five inter acatholicos, aut etiam inter catholicos in talibus locis, ubi promulgatum fuit decretum *Tridentini*, & adfunt Parochi catholici, si contrahantur sine praesentia hujus, vel in tali gradu prohibito, sint valida.

§. 2. *Stalenus* doctè tractans hanc quaestio-
nem in diff. Theologico-Politica p. 2.c.4. docet
768. probabilissimum & in praxi securum esse, quòd
in talibus locis nunc Principi vel Magistratui
acatholico subjectis, in quibus pax & exercitium
utriusque religionis viget, talia Matrimonia cen-
seri debeant valida, quæ ineuntur sine Parocho
catholico. Et idem alii inferunt de illis, quæ
ineuntur cum impedimento solius Juris eccle-
siastici, quamvis *Illf. tr. 6. d. 9. n. 114.* putet rati-
ones non ita urgere de impedimentis, quam de
assistentia Parochi, eò quòd praesentia Parochi
requiratur in omni Matrimonio, non autem
semper interveniat aliud ejusmodi impedi-
mentum, hinc ne omnia Matrimonia acatholico-
rum in istis locis sint irrita cum gravissimis in-
commodis etiam in Ecclesiam redundaturis,
putat ipse Ecclesiam potuisse in absentia Parochi
dissimulare, non item in aliis. *Rationes* univer-
sales illius sententiæ sunt, 1. quia secundum
dicta à n. 517. consuetudo potest abrogare le-
gem ecclesiasticam, consuetudo autem, secun-
dum quam in ejusmodi locis contrahunt coram
Magistratu vel Ministro acatholico etiam cum
tali impedimento, jam ultra 100. annos du-
rans videtur abrogasse illa decreta *Tridentini*,
nam Papa, qui non potest non esse conscius, non
contradixit ab anno 1603. uti habet *Verj.* vel
ab anno 1605. uti habet *Gob. tr. 9. n. 464.* quan-

II.
I.
II.
III.
IV.
V.
VI.
VII.
VIII.

do ultimo missa est illa declaratio *S. Congregationis*, de qua habet *Busenb.* & in qua se præcipue fundat contraria sententia. Itaque cum Ecclesia ab eo tempore non contradicat, censetur ob causas gravissimas tacite dispensare. Accedit, quod *Joannes Episcopus Castoriensis* Vicarius per Hollandiam, anno 1671. proposuerit *S. Congregationi* rationes suas, ob quas putabat Matrimonia talia habenda esse pro validis, responsum autem est ei, non convenire, ut questio illa à *S. Officio* definitur, verum statueret ipse, quod animarum sibi creditarum salutem crederet maxime expedire, uti refert Auctor thes. Theolog. De sponsa duorum. Ab eo autem tempore magis urfit *Castoriensis*, ut talia Matrimonia haberentur pro validis. Et ideo doctus Canonista ait, Papam non approbare quidem, tamen etiam non irritare ejusmodi Matrimonia, consensus autem non irritativus, secundum illum, est sufficiens ad valorem. Refert præterea Auctor thes. resolutionem datam à penitentiariis Romanis, quod ejusmodi Matrimonia essent valida. Idem judicavit *Congregatio* utriusque Vicariatus *Ultrajectini* & *Harlemensis*, cui interfuerunt omnes Superiores *Missionum*. Accusatus autem postea Romæ *Castoriensis*, quod praxim illam induceret, iussus est se purgare à *Card. Columna* Præfide *Congregationis Cardinalium*, scripsitque suas rationes, nec Roma opposuit quidquam, quod mihi argumento est, inquit *Castoriensis*, Apostolicam Sedem assentiri sententiæ & praxi hæc in loca per me introductis. Ratio 2. est, quia si observatio decreti illius dicatur esse in talibus locis necessaria, sequentur gravissima incommoda, & maximæ perturbationes in Republica christiana, nam oportebit dicere,

dicere,
gitim
nem
sine
Deim
vellet
gitim
tales
ges,
bus al
comm
dum
obser
emerg
dam
ergo
lis par
ram M
nis, q
publi
esse fa
bus lo
hoc d
tes nu
quam
tur &
cram
Ratio
illam
trinte
nente
refert
cedur
Rayn. i
cens,

dicere, quòd nati è talibus conjugibus sint illegitimi, quod tamen est contra sensum communem & praxin Ecclesiæ, conversi enim ad fidem sine dispensatione promoventur ad Ordines. Deinde si tales conjuges convertantur, licitè divellentur ab invicem relictis prolibus velut illegitimis, quod iterum est contra praxin, nam si tales convertantur, nemo dicit non esse conjuges, ergo observatio illius decreti in illis partibus afferret perturbationem summam, & incommoda etiam salutis maxima, atqui secundum *S. Thomam* 1. 2. q. 96. a. 6. quamvis aliquid observari communi saluti sit utile, si tamen emergat casus, in quo observatio talis legis sit damnosa communi saluti, non est observanda, ergo lex illa non necessariò observanda est in illis partibus. *Ratio 3.* est, quia contrahendo coram Ministro acatholico & testibus obtinetur finis, quem intendit *Trid.* quia Matrimonium sit publicum, impleto autem fine legis, videtur legi esse satisfactum. *Ratio 4.* est, quia multi in talibus locis contrahentes, invincibiliter ignorant hoc decretum, & bonâ fide contrahunt, putantes nullos alios esse suos veros Parochos, præterquam Prædicantes, ergo illi saltem excusabuntur & contrahent validè, si non in ratione Sacramenti, saltem in ratione contractûs civilis. Rationes illæ saltem 1. & 2. reddunt sententiam illam speculativè probabilem, quam etiam extrinsecè probabilem faciunt Authores eam tenentes, inter quos *Stalenus* p. 1. q. 3. & p. 2. c. 4. refert *Laym. Dicast. Tamm. Mocquer. Bronn.* & alii accedunt apud *Gob.* n. 53. 34. 460. Idem docent *Rayn.* in *Heter.* tom. 16. f. 1. pu. 14. à n. 7. dicens, non esse dubitandum, *Spor.* in tyrociniò

Sacram. De Matr. n. 3 §. faventque Bonagrata, & P. Marchant. in tribunali, tr. 1. tit. 6. q. 4. & tit. 7. q. 10. *Dum.* p. 11. tr. 8. resol. 58. & *Bauni* hic q. 10. vocant probabilem, item absolutè tenent *Castoriensis* & Auctor thes. supra: item *Kugler* à num. 894.

769. §. 3. Probabilius est, non esse licitum contrahere, suadere, aut cooperari Matrimonio contrahendo secundum relatum *Staleni* & aliorum sententiam, quia secundum damnationem 1. propositionis ab *Inn.* XI. factam, illicitum est in administratione Sacramenti sequi sententiam probabilem relicta tutiore, quando agitur de valore, nisi aliunde accedat certitudo, uti dictum est l. 6. p. 1. à n. 104. & 111. atqui sententia *Staleni* est tantum probabilis, & opposita est tutior, agiturque de Sacramenti valore, pro quo non accedit aliunde certitudo, cum sententia illa non sit communiter recepta, nec conformis stylo curiæ Romanæ, quæ si interrogetur, resolvit talia Matrimonia esse invalidè contracta, ergo quando Matrimonium adhuc est contrahendum, illicitum est sequi sententiam illam relicta tutiore.

770. §. 4. Si Matrimonium jam fit ita contractum, poterunt conjuges etiam conversi permanere in usu illius, quamvis consensum non renovent coram Parocho catholico, quia probabile est fuisse validum, & sequendo hanc opinionem probabilem, nullum Sacramentum exponitur periculo nullitatis vel irreverentiæ: tutius tamen erit eos adducere, ut obtentâ dispensatione in impedimentis, si quæ adsint, contrahant de novo coram Parocho catholico & testibus, ne se exponant periculo materialis fornicationis.

§. 5.

§. 5. In locis Principi catholico subjectis, uti 771.
 sunt Bohemia, Francia, Julia, Montensis Pa-
 tria, quamvis fortè aliqui aliter agant, tamen
 nec *Stalensis* nec *Castoriensis*, nec alii, quos vide-
 rim, audent defendere valida esse ejusmodi Ma-
 trimonia sine catholico Parocho inita, quia ip-
 simet Principes & Magistratus catholici viden-
 tur reclamare, ergo hic non præscribet consue-
 tudo. Unde audiendi non sunt 4. Pastores Pari-
 sienses apud Auctorem thesis, qui resolverunt
 talia Matrimonia valere in Francia, quamvis
 sub Rege catholico, quæ ineunt hæretici, vel ca-
 tholicus cum acatholico, nam quamvis Eccle-
 sia fortè dissimulet, & tacitè consentiat pro illis
 locis, in quibus Principes sunt acatholici, eò
 quòd illos non ita cogere possit, tamen id non
 tenet pro locis Principi catholico subjectis, hi
 enim contradicere tenentur, & Ecclesia vult, ut
 contradicant, hinc si v. g. Venetiis contrahant
 Matrimonium catholicus cum schismatica
 Græca coram Sacerdote schismatico, decisum
 est Venetiis, non valere tale Matrimonium,
Avers. q. 18. f. 2.

§. 6. Loquendo directè, videtur esse proba- 772.
 bilius, quòd Matrimonia in locis etiam Princi-
 pi acatholico subjectis, ubi *Trid.* decretum pro-
 mulgatum est, contracta sine Parocho catholi-
 co, sint invalida, ita *Galle* ad *Trid.* sess. 24. De
 ref. Matr. c. 1. n. 10. *Suar. Præpos.* apud *Rayn.* n. 7.
Less. in auct. v. *Hæreticorum conversatio*, casu. 5. di-
 cens esse certum, *Verjuys* supra, *Pignat.* tom. 5.
 consult. 79. n. 26. tom. 8. conf. 104. *Tamb. Boss.*
Zoes. apud *Kugler* n. 894. *Gob.* tr. 9. à n. 41. ite-
 rumque à n. 461. *Krim.* n. 1897. Probatur 1. nam
 acatholici tales, per se loquendo, obligantur le-

gibus illis Tridentini, & leges illæ ibi obligarunt aliquando, ac obligarent adhuc, saltem si loca illa redirent ad Principes catholicos, ergo dicendum est etiam nunc pergere obligare. *Prob. 2.* Quamvis in iis locis sit consuetudo leges illas non observandi, tamen secundum dicta n. 520. consuetudo non habet ex se, quod vincat legem, sed ex consensu Superioris saltem tacite revocantis aut suspendentis legem: Ecclesia autem illi consuetudini aliquando contradixit, uti constat ex dictis, neque prudenter præsumi potest, quod Papa nunc velit ita indulgere & permittere despici leges illas ab illis rebellibus, qui Papam vocant Antichristum, & ei negant potestatem ad talia impedimenta inducenda vel tollenda. Quod autem sæpius non contradixerint Pontifices, inde est, quia sciebant nil profuturum apud contumaces, & fatis erat semel sæpiusque protestatum esse, nam rectè notat cum communi *Suar. De leg. l. 7. c. 13. n. 12.* ex hoc solo, quod Superior etiam sciens aliqua permittat, inde non posse universaliter colligi ejus consensum, quia multa per patientiam tolerantur, quæ non approbantur, uti dicitur *Cap. Jam dudum, De Præbendis*: huc faciunt verba, quæ *Trid. sess. 24. De ref. Matr. c. 5.* profert ex Jure, *non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiat, cuius salubria monita temere contempserit.* Quod si illi ipsi hæretici scirent Papam sic benignè secum agere, irriderent eum, uti solent, ergo censeri debet, quod Papa pergat manere invitus. *Prob. 3.* quia in facultatibus extraordinariis, quas singulis quinquenniis sacra sedes concedit Nuntiis Apostolicis, & Episcopis Germaniæ, hæc est una, *Dispensandi in 3to & 4to simplici & mixto, casibus*

cum Pauperibus in contrahendis, in contractis verò cum
 hereticis conversis etiam in 2do simplici & mixto, dum-
 modo nullo modo attingat primum gradum, & in his ca-
 sibus prolem susceptam declarandi legitimam: Ex qua
 facultate colligitur Papam etiam nunc non ag-
 noscere illa Matrimonia hæreticorum cum im-
 pedimento consanguinitatis aut affinitatis con-
 tracta esse valida. Et ex his patet ad rationes op-
 positas, nam 1. manet soluta ex dictis: Ad 2. in-
 commoda illa oriuntur ex malitia acatholico-
 rum, qui Ecclesiæ leges negligunt, hoc autem
 per accidens est legi, nam etiam similia mala
 oriuntur ex eo, quòd Ecclesia in quibusdam lo-
 cis declaret hæreticos esse excommunicatos, nec
 tamen ideo tales leges tolluntur. Quod autem
 additur, filios eorum censerì legitimos, verum
 est saltem pro foro externo & civiliter, secun-
 dum dicta l. 4. n. 754. hinc etiam quandoque
 dissimulatur ab Episcopis, quandoque autem
 non, ideo pro securitate à plerisque petitur di-
 spensatio. Negari autem debet, quòd tales con-
 iuges conversi possint ab invicem divelli, tum
 quia probabile est eiusmodi Matrimonia valere,
 & esse vera Sacramenta, ergo in dubio standum
 est pro valore: tum etiam, quia probabile est es-
 se valida & indissolubilia saltem in ratione con-
 tractus civilis, quamvis fortè non sint Sacra-
 menta, uti pluribus urgent *Stalenus* supra c. 7. &
 8. & *Gob.* n. 228. ergo iterum standum erit pro
 indissolubilitate eorum, maximè secundum
 eam sententiam, quam ex *Cardena* in 2. crisi, diff.
 2. à n. 529. tenui n. 417. nempe quòd quando
 probabile est Matrimonium, esse & non esse va-
 lidum, censerì debeat certò validum, eò quòd
 contrahentes velint omnimodam indissolubili-
 tatem,

tatem, adeoque cedant omni jure, quod ex probabilitate nullitatis habere possent ad dissolvendum. *Ad 3.* dico mentem Ecclesiae esse non tantum, ut publicè sibi constet de Matrimonio legitime contracto, alioquin etiam in partibus catholicis sufficeret contrahere coram Magistratu, sed ut sibi de hoc constet per suum qualificatum Ministrum, Parochus enim non adhibetur merè tanquam testis, sed cum Matrimonium sit Sacramentum, Ecclesia voluit, ut ipsi assisteret talis Minister istius solennitatis, quem vult esse proprium Parochum. *Ad 4.* admitto, quòd invincibilis ignorantia possit excusare à peccato, sed illa non potest eos facere habiles ad contrahendum, quos Ecclesia reddidit inhabiles, uti patet in consanguineis, qui si contrahant etiam ignorantes impedimentum, invalidè contrahunt: neque verum est, quòd hæc inhabilitas sit pena, adeoque incurri non possit ab ignorante, uti dixi n. 525. Porro Parochi talium acatholicorum sunt illi Pastores catholici, intra quorum Parochiam habitant, vel à quibus catholici istis locis accipiunt Sacramenta. Quod autem additur in istis locis contrahi validè in ratione contractus civilis; imprimis hoc negabunt omnes relati n. 276. qui dicunt rationem validi contractus matrimonialis inter fideles non esse separabilem à ratione Sacramenti; Deinde idem meliùs negatur ab omnibus, quia ubi deest proprius Parochus, contrahere volentes inhabilitantur ad quemcunque contractum matrimonialem, uti inhabilitati sunt illi, qui sunt consanguinei.

773. §. 7. Huc pertinet solutio sequentis casus: Titius Lutheranus in loco acatholico, ubi Titius

receptum est, contrahit Matrimonium cum
 Caja Lutherana coram Prædicante: abit à Caja,
 & ratur Matrimonium esse solubile, ducere vult
 Semproniam catholicam. *Quæritur*, an id per-
 mitti possit ab Ordinario catholico, præsertim
 si spes sit convertendi Titium, & nulla spes re-
 conciliandi eum cum Caja. 2. Quid si Consisto-
 rium Lutheranum dissolvisset prius Matrimo-
 nium, factâ utrique parti licentiâ novi Matrimo-
 nii. 3. Quid si Caja jam duxisset alium. 4. Quid
 si etiam Titius jam duxisset Semproniam rei i-
 gnaram, servatâ formâ *Trid.*, eamque cognovif-
 set, & conviveret, an Ordinarius catholicus
 coget ab invicem dissolvi? Rationes, cur non
 videatur permittere posse, ut Titius contrahat
 cum Sempronia, sunt sequentes, 1. Ingentia se-
 quentur scandala; 2. Profitebitur palàm Matrimo-
 nia hæreticorum esse irrita, vel saltem solu-
 bilia, per quod offendet: 3. Quilibet Luthera-
 nus cum sua malè contentus volet aliam ducere:
 4. Scandalizabuntur catholici rescientes adhuc
 vivere Cajam uxorem primam in Matrimonio
 passim habito tanquam vero. Rationes in op-
 positum sunt 1. Quia sententia communior,
 quæ videtur etiam verior, stat pro nullitate pri-
 mi Matrimonii, adeoque secundum Matrimo-
 nium censerî debet validum. 2. Roma deci-
 deret pro hoc secundo Matrimonio, ergo & de-
 bet Ordinarius. *Æ. ad 1.* Id permitti non posse,
 quia probabile est primum Matrimonium esse
 validum, ergo nunc standum est pro ejus valo-
 re, secundum dicta n. 417. *Ad 2.* Dissolutio facta
 à Consistorio nulla est. *Ad 3.* Nec obstat, quòd
 Caja alteri nupserit, quia primum Matrimoni-
 um est in certa possessione. *Ad 4.* Nec etiam ob-
 stat,

stat, quod Sempronius duxerit aliam, quia hoc non tollit valorem primi possidentis. *Ad 1.* rationem in oppositum patet ex dictis. *Ad 2.* Si sedes Apostolica consuleretur, præsumendum est, quod taceret, uti tacuit, secundum dicta n. 768. Ita senserunt mecum tres Doctores anno 1702.

774.

§. 8. Etiam huc pertinet solutio sequentis casus: Cajus Princeps Imperii, olim acatholicus, nunc catholicus, cum acatholicus esset, probabat Matrimonia ab hæreticis subditis suis inita cum impedimentis à Jure ecclesiastico inductis, & pro facultate ad illa Matrimonia in eunda, quando occurrebat impedimentum aliquod, per Secretarios suos petebat certam summam pecuniæ. *Queritur*, an ipse nunc catholicus & ejus successores catholici possint similiter facere. Ratio affirmandi est, quia probabile est ex hætenus dictis consuetudinem in eis locis præscripsisse contra talia impedimenta: Et cum Capitanei bellici acceptent pecuniam, quando milites petunt veniam ineundi Matrimonium, videtur etiam hoc licere Principi. *Et* Principem catholicum non posse approbare talia Matrimonia, neque hæc cænseri posse valida, uti satis colligitur ex dictis n. 771. Nec exemplum prioris temporis adduci potest pro regula moderni, quia Principes antehac erant acatholici, cum quibus fortè dissimulabat Ecclesia, non item cum catholicis, apud quos ejusmodi consuetudo nunquam permittitur. Quod autem attinet ad exactionem certæ summæ pecuniariæ, etiam dicendum est esse Principi catholico illicitum. *Nec obstat*, quod olim, dum acatholicus erat, id fecerit, nam erat materialis tantum hæreticus, & præcedebat bonâ fide, putans Matrimonia esse

con-

contractus tantum civiles, circa quos haberet potestatem disponendi, hoc autem jam catholicus purare non potest, cum sciat esse Sacramentum, & non cadere sub dispositionem potestatis secularis, ergo si acceptet pecuniam, maxime tanquam dispensans in impedimento, certum est eum involare in jurisdictionem Ecclesiae, & acceptare pecuniam pro eo, quod praestare non potest. Nec valet exemplum de Capitaneis, nam hi non admittunt ob impedimenta, sed promiscue ab omnibus contracturis, hoc forte titulo, quod milites venientes sub signa, tacite, secundum consuetudinem, velint obligari ad non contrahendum sine venia, eò quod hoc sit incommodum militiae, si milites se alligent uxori, eamque secum in campum trahant, hinc in compensationem istius oneris, & pro facultate illa potest acceptari pecunia; nullus similis titulus occurrit in nostro casu, maxime si à solis impeditis petatur pecunia. Quod si tamen Princeps catholicus declararet prohibita esse ejusmodi Matrimonia, & ad tollendam pravam consuetudinem contrariam, quam Ecclesia tollere non posset, ipse taliter contracturis multam imponeret, posset hanc exigere, consentit enim Ecclesia, ut, ubi ipsa per se non potest, etiam à potestate seculari urgeatur observatio legum canonicarum, & transgressores puniantur ac deterreantur etiam additis multis pecuniariis: sed ut habeatur ratio multae, non debent ejusmodi Matrimonia approbari, sed è contrà prohiberi.

§. 9. Docet Less. in Auct. v. Hæreticorum con- 775.
versatio, cas. 24. eos catholicos peccare, qui contra Ministros acatholicos Matrimonium attentant

tant contrahere, quia videtur esse protestatio, & si hic haberet auctoritatem ecclesiasticam, quam certum est non habere. Et quamvis aliquis jam antè contraxisset coram Parocho catholico, adhuc dicit *Less.* peccare, si compareat coram Ministro acatholico adhibente cæremoniam aliquam religiosam, v. g. benedictionem nuptiarum. E contra *Verjys*, tr. 13. a. 7. dicit esse praxin communem in quibusdam partibus Hollandiæ, ut coram tali Ministro compareant, nec in eo esse professionem ritus hæretici, eò quòd verba Ministri apprecantis habeantur pro civili aut politica tantum gratulatione, idque eò magis, inquit *Arsdek.* tom. 2. p. 2. tr. 4. De Matr. c. 2. §. 2. quia hæretici dicunt Matrimonium non esse Sacramentum. Quòd si Minister talis adhiberetur tantum ob politicam causam, nempe ut tale Matrimonium apud omnes reputetur legitimum, ut legitimæ personæ conjungantur, ut impediatur nuptiæ illegitimæ, ut proles censeantur honestæ, ut hortetur ad Matrimonium fidem, fatetur *Less.* tum non videri per se malum, licet coram illo verba Matrimonii pronuncianta essent, & concio ab illo habenda, vel aliquæ preces recitandæ, dummodo nulla interna vel externa reverentia & veneratio habeatur illius concioni vel orationi, qualem acatholici præstare solent, sic enim, inquit, Prædicans tum adhibetur ut persona politica tantum, & idem est, ac si inter ethnicos quis conjungi deberet coram sacrificulo: non est tamen facile permitendum etiam apud Ministrum acatholicum, nisi absit omnino scandalum & impendat grave damnum: Et si formula ab eis adhiberi solita eum Ministrum Ecclesiæ dicat, asseratque ab eo

dari firmitatem Matrimonio &c. non erit licitum. *Leff. cal. 25.*

§. 10. Licitum est catholicis, ante vel post 776.
Matrimonium coram Parocho catholico & testibus contractum, comparere coram Magistratu acatholico, id enim fit ob finem merè politicum, ut habeantur civiliter honesti conjuges, proles censeantur legitimæ, gaudeant juribus legitimorum &c.

§. 11. Huc reducitur sequens casus: Titius 777.
lutheranus contraxit cum Sempronia Matrimonium, super cuius validitate postea controversia mota est à Lutheranis, & secundum eorum principia Matrimonium à Consistorio annullatum est, & Titio concessa facultas aliam ducendi, qui Mæviam lutheranam duxit, vivente adhuc Semproniâ: Et ex hoc secundo Matrimonio natus est Cajus nunc catholicus: *Queritur*, an huic Cajo apud ordinem Equestrem obftet impedimentum, quod ex Matrimonio pro invalido à catholicis habito natus sit, ut ideo ad Comitiam admitti nequeat. *Respondeo*, Cajus non ideo est excludendus à Comitibus. Ratio est, 1. Quia Cajus in foro civili, heterodoxorum confessione, censetur legitimè natus ex Matrimonio legitimo; ergo cum ad Comitiam promiscuè admittantur tam catholici quam acatholici, dummodo sint equestris ordinis, & legitimè nati, etiam acatholici, qui secundum illos legitimè nati reputantur, admitti debebunt. 2. Natis ex hujusmodi Matrimonio non negatur jus ad successionem paternorum jurium & bonorum, accipiunt enim legitimam, & succedunt ab intestato in hereditatem paternam, ut ex praxi notorium est, ergo etiam jus

comparendi in Comitibus more ceterorum negari non debet; utpote quod ex hereditario titulo provenit, quem individuum esse clari, certique Juris est, *Ottoman. in epil. si pars hereditatis petatur. Argum. L. 1. ff. De titul. præsertim cum hereditas nihil aliud sit, quam successio in universum jus, quod defunctus habuit L. Nihil, ff. De verb. signif. L. Hereditas ff. De regul. Juris.*

3. Si *Cajus* mansisset acatholicus, indubitate admissus esset ad Comitibus, sic enim passim admittuntur, qui sunt ex Matrimonio conjugum in 3tio aut 4to gradu conjunctorum, quod ipsi non agnoscunt pro impedimento, ergo etiam jam admitti debet, quia conversio ad veram fidem non debet ipsi esse in præjudicium. 4. In Instrumento pacis Monasteriensis expressis & disertis verbis cautum est, ne cui fraudi sit ædamno una ex tribus Religionibus, catholica, lutherana, calvinistica, esset autem fraudi & damno, si qui secundum unam Religionem legitimi reputantur, ab alia propter illegitimitatem à Comitibus excluderentur. Confirmatur, nam si res ad dicasterium Cæsaris deferatur, haud dubie *Cajus* causam obtinebit. 5. In Cap. *Ex tenore*, Qui filii sunt legitimi, expressè habetur, si conjugatus vivente primâ uxore contrahat cum secunda hoc ignorante, quod proles ex tali conjugio legitima reputetur: ex quo textu desumunt Authores, quod bona fides unius ex conjugibus faciat prolem legitimam: & à fortiori bona fides amborum, uti notat *Fernandus* in l. 6. Tauri n. 8. & pro hac opinione stat *Otrud. consil. 256. n. 5. & 66. C. Cum inhibitio, De clandest. desp. n. 9.* & istam esse communem opinionem Theologorum, & Canonistarum tenet *J-*

Novus Capus in suo tract. De Matrim part. 2. n. 14. & 18. qui dicit, quòd ista fuerit opinio *Innoc.* Idem docet *Roland.* consil. 95. n. 25. l. 3. & alii plures apud *Cavallos* hic q. 697. qui id verum esse asserit, saltem si denuntiationes consuetæ præmissæ sint, aut in iis dispensatum, uti pluribus probat. Supponitur autem in nostro casu bona fides saltem alterutrius contrahentium, uti patet, tum ex resolutione petita à Consistorio lutherano, tum quia tales personæ non censentur velle spurios, & illegitimos procreare. Neque dubitari potest de proclamationibus vel præmissis, vel dispensatione in illis, aliàs enim nemo adstitisset Matrimonio, ergo. 6. In protocollo comitiorum publicorum Monasterii antehac habitorum inveniuntur sæpe ad nobilitatem recepti, qui ex Matrimoniis acatholicorum quoad se invalidis orti erant. Et reperitur ibidem expressum decretum, ut non ideo acatholicis imposterum obmoveatur difficultas, eo quòd in Tractatu pacis Osnabrugensis decisum sit, eiusmodi Matrimonia secundum leges, & consuetudinem Ecclesiæ evangelicæ, ut vocant, aut reformatæ inita censi debere valida.

Petitum est iudicium Universitatum Coloniensis & Trevirensis super hoc casu & resolutione, fueruntque hæ subscriptiones:

Sacra Facultas Theologica in Universitate Coloniensi censet quæstionem esse bene resolutam, quantum attinet ad effectus saltem civiles inter quos est admissio ad Comitiam. Colonia 2. Febr. 1714.

Nos Decanus, Senior caterique Doctores, Professores ordinarii Facultatem utriusque Juris

K. k. 2

genè-

generalis studii in hac libera Imperii Urbe Coloniensi, lectis diligenter ac maturè ponderatis rationibus presentibus Resolutionis seu Resolutionum, ad eandem seu easdem nostro quoque consilio accedimus, & resolvimus talem filium à Comitibus non esse excludendum. Coloniae 12. Febr. 1714.

Similem in modum subscripserunt Facultates Theologica & Juridica in Universitate Trevirensi.

778. Q. 102. An ergo nunquam valeant Matrimonia in locis, ubi Trid. fuit promulgatum, contracta sine Parocho. R. §. 1. Less. in Auc. v. Matrimonium cas. 17. dicit nunquam valere; Rationem dat, quia sine Parocho personæ sunt inhabiles: & quamvis lex positiva præcipiens vel prohibens non obliget, ubi servari non potest, tamen obligat, si sit irritans vel inhabilitans; sicuti manes inhabilis ad contrahendum cum consanguinea, quamvis sis inter infideles, ubi deest dispensans, & omnis alia mulier, quam ducas. Sed dicendum est valere Matrimonia, ubi non sunt Parochi, quamvis decretum fuerit aliquando ibi promulgatum, dummodo adhibeantur saltem duo testes, & ita docent Bellarm. in Epist. ad Nuntium 31. Decemb. 1600. data, Dian. Tambur. Chapeauville, Laym. l. 5. tr. 10. p. 2. c. 4. n. 7. Stalenus, Ardeker, De Matrimonio c. 8. §. 4. Krim. n. 646. & pro hoc sunt plures declarationes Cardinalium, ut referunt Zypæus De sponsal. & Matrim. l. 4. n. 8. & Gallem. ad Trid. sess. 24. De ref. Matr. c. 1. n. 10. Addunt iidem AA. cum Gob. n. 475. & Verjays, & 2. quamvis alicubi sit Parochus, si tamen metu hæreticorum lateat, aut difficilis sit ad eum & Episcopum accessus, etiam valere Matrimonia

coram